

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibvs Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

3. Aliæ quæstiones de Nouitijs diluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Secunda opinio tradit testamentum iure rumpi, si factum sit, vel à Nouitio, vel ab eo, qui antequàm faceret testamentum, cogitauerat seu decreuerat ingredi in Religionem. Barthol. Decius, Paulus, Baldus, Abbas, & alij quos refert Couarruias loco citato. Tertia opinio negat generatim testamentum etiam à Nouitio factum rumpi iure posse, ita Couarru. loco citato, & Nauarr. in cap. non dicatis. 12. q. 1. nu. 51. & 83. & Iulius Clarus lib. 4. recep. sentent. §. testamentum. q. 28. hæc opinio est verior, quia Monasterium non habetur loco filij, nisi in casibus iure expressis, at hic casus in iure non exprimitur. **SI QVAERAS**, an Nouitius testari queat sine Superioris consensu. **Respondeo**, cum Couarruias loco citato iure communi posse: quia est sui iuris, & potestatis.

Caput III.

Aliæ quæstiones de Nouitijs diluuntur.

PRIMÒ quæritur, An Beneficium Ecclesiasticum Nouitij vacet? **Respondeo**, Non vacare, ex ca. Beneficium, De Regularib. in sexto, vbi dicitur: Beneficium illius, qui Religionem ingreditur, non est intra Probationis annum alicui conferendum, nisi ad id, ipsius accedat assensus. **Quæres**, an è contrario possit Nouitio Beneficium conferri? **Respondet** Glossa in eo capite, minime, id colligit, quia statu dubius non potest militiæ nomen dare, l. qui statu, ff. de re militari, & l. qui de libertate ff. De liberali causa. Et hoc, inquit, intelligitur de Beneficio sæculari, quoniam regulare ei potest conferri. At verò Geminianus, & Francus ibidem in vtroque Glossæ aduersantur: aiunt enim Nouitio posse Beneficiũ sæculare conferri, regulare verò non item. Primum ex eo concludunt, quod Nouitius adhuc sui iuris est, & propriũ habere potest: ergo est capax Beneficij, quod sibi collatum, ratum, & acceptum habere poterit suum assensum præstando. At verò Regularis Beneficij capax non est, cum id sit iure prohibitum, quod solis Professis conferendum decernit. *Clement. Quia Regulares, De supplen. neglig. Prælat. & Clem. Ne in agro, §. sanè Prioratus, De statu Monacho.* **QVAERES** deinde, Cum Nouitius Beneficium, vtpote Canonicatum, in Probatione retineat, an ius habeat eligendi? **Respondeo**, habere, quia inter fructus Beneficij computatur ius eligendi. **Rogabis**, an vocari debeat ad eligendum? **Archidiaconus** capite citato, respondet esse vocandum, si sit loco vicinus, nisi fuerit Religionis gratia legitime impeditus. Potest tamen, inquit, procuratorem ad eligendum constituere. At Paulus, & Ioan. Andr. in eodem capite vtrumque negant, quia causa Religionis ritè, & legitime abest. Secus verò esset de Patrono, & de eo, ad quem non iure Collegij, sed ratione personæ ius eligendi pertineret, is enim vocari deberet. Gemin. & Francus ibid. docent, siue vocatus, siue non vocatus ad eligendum accesserit, ius habere eligendi. Ex quo etiam efficitur, vt si sit patronus, ius habeat nominandi, designandi, & offerendi Clericum promovendum ad Beneficium, & in eo constituendum.

Secundò Quæritur, An Nouitius etiam si prima Clericorum careat tonsura, gaudeat priuilegio Canonis: si quis suadente; 17. q. 4. **Respondeo**, ex c. Re-

ligioso, §. Quamuis, De sent. excomm. in 6. cum gaudeat, ita vt si quis in ipsum violentas, & sacrilegas manus intulerit, in excommunicationem incurrat. Quo fit, vt Nouitius causa, & gratia Religionis gaudeat, & priuilegio fori, cum corã Iudice Ciuili conueniri nequeat, & priuilegio Canonis. **Obijcies**, quod habetur in l. qui de libertate, ff. de liberali causa, vbi statu dubius quæ facit tantisper dum controuersia est, facit, vt seruus, non vt liber. **Respondeo**, Nouitium nequaquam esse statu dubiũ, qualis est is, de quo ambigitur, sit seruus, an liber, sed Religionis causa, vt proxime dixi, gaudet beneficio, & priuilegio Canonis. Nec refert vtrum Nouitius ad pristinum prioris vitæ statum iure possit redire, an secus; quoniam quamdiu in Probatione persistit, in numero Ecclesiasticarũ personarum censetur, & habetur.

Tertiò Quæritur, quisnam succedat in bonis Nouitij ante Professionem mortui absq; testamento? **Cynus** in Authen. Si qua mulier. c. de Sacrosan. Eccles. & alij quidã Ciuilis, & Canonici iuris interpretes, quos refert Nauar. in Commen. 2. de Regularib. nu. 49. opinantur, omnia eius bona ad Monasterium pertinere quoniam mortuus in eo, videtur mortuus, vt Monachus. Abbas tamen cuius sententia communi Canonici iuris Doctorum cõsensu est recepta, verius respondet in c. in presentia, de probation. ita distinguens: Aut in Monasterium ingressus sua bona in illud donatione transtulit, quam postea non reuocauit, & in eius bonis Monasterium succedit: Aut expressim Monasterio non contulit, & in eis succedunt necessarij ab intestato hæredes, ita etiam opinantur Decius in c. in presentia citato, lafon in Authen. prædicta. Si qua mulier. Nauar. loco citato, & Siluest. Relig. 5. q. 12. **QVAERES**, quid dicendum est, si ingressus in Monasterium, ei omnia bona sua absolute donauit, & ante Professionem emissam ab incepto deficiat, an ius habeat repetendi, & recuperandi, quæ donauerat? Abbas respondet, si expressim inter viuos donatio non fuit, in dubio iudicatur donatio causa mortis facta; ac proinde non secuta per Professionem tacitam, vel expressam ciuili morte, iure recuperat, quæ donauit. Si verò non omnia simpliciter donauit, sed quædam duntaxat, non videtur donasse causa mortis, sed simpliciter, & proinde nõ habet ius ea repetendi.

Quartò Quæritur, An Nouitius iure Canonico, Religiosorum numero, & nomine censeatur? **Respondeo**, non censeri, ex c. Religioso, De sent. in excomm. in 6. vbi habetur. *Quamuis is, qui Religionem ingreditur, Religiosus censeri cum effectu non possit, donec sit tacite, vel expresse professus, &c.* Ex quibus efficitur, vt in arbitrium, aut testamenti executorè iure eligi queat, quamuis ratione probationis, in qua se exercet, sit legitime impeditus.

Quintò Quæritur, An Abbas habeat ius irrita faciendi vota, quæ Nouitius ante ingressum in Monasterium fecerat, aut quæ in Monasterio facit? **Hanc** quæstionem, supra dissoluimus lib. 11. c. 21. q. 10. Similiter eodem libro tractauimus eã, qua quæritur, An si quis Deo promiserit Religionem arctiorem, in mitiorem, & laxiorem iure admitti queat, & an penes Abbatem sit potestas Nouitiũ ab omni voto, & iureiurando, absoluendi.

Sextò quæritur, An Nouitius à Monasterio rece-

dens,debeat soluere impensas, quas in eo alendo Monasterium fecit? **Respondeo**, cum Geminiano, & Franco in c. non solum, de regularib. in 6. non debere: quia Nouitij probatio, & est in rem Monasterij, & in bonum ipsiusmet Nouitij: quod si Monasterium, eum aluit, ipse quoque Monasterio inferuiuit. Nec obstat, si per morbum nihil laborauerit. Et in c. super eo, de Regular. dicitur, Nouitios non prohibendos secundum Regulam B. Benedicti, ad priorem vitæ statum redire, quæ videtur præcipere, vt in eadem veste, in qua veniunt, reuertantur. Hæc ibi.

Septimò Quæritur, An Nouitij probatio solû intra Monasterium per annum integrum cõpleri debeat, an verò sufficiat, si partim in Monasterio, partim extra illud vestitur & habitu Religionis retento, & iussu Superiorum perficiatur? **Exemplum** esto: Titius Nouitius ad Probationem admittitur septem, aut octo menses post habitum Probationis susceptum in Monasterio peregit: postea iubente Superiore, & cum habitu Religionis extra Monasterium missus ad aliqua negocia gerenda, totum annu Probationis expleuit, Quæritur, an sit legitima huiusmodi probatio? **Respondeo**, cum Nauarro in c. consil. 52. de regulari. num. 3. & 4. esse legitimam. Nam Titius per annum integrum vestem, & habitum Religionis detulit, legitime susceptum, & per annum in probatione perstitit Superiorum potestati, & voluntati subiectus: nec iure aliquo statutum est, vt Nouitius totum Probationis tempus intra septa Monasterij cõpleat. Nutu enim, & iussu Abbatis potest Nouitius peregrinationem suscipere, in hospitali domo ad aliquot menses ægrotantibus, & indigentibus inferuire. Nouitius item, si morbo laboret, potest annum Probationis extra Monasterij consensu Superiorum cõplere. Accedit his, quod Abbas ait, in c. ex rescripto, de iureiur. Religiosus iussu, aut nutu Superioru extra Monasterij claustra degens, in Monasterio cõmorari, & residere censetur. **Obijcies** id, quod habetur in c. 1. de regularib. in 6. Quod si per totum sequentem annum in Monasterio permanferit, & reliq. **Respondeo**, eum, qui consensu, vel iussu Superiorum extra Monasterium consistit, pro Religioso, aut Nouitio in Monasterio permanenti, siue commoranti haberi.

Octauò Quæritur, An natalium vitio notati, aut ære pressi alieno, aut criminum, & scelerum infamia affecti possint vt Nouitij ad probationem in Religionem recipi? **Respondeo**, iure communi hos ab ingressu, & aditu in Religionem, vt probentur, non prohiberi. At Sixtus V. anno 1587. Constitutionem edidit, quæ incipit: Cum de omnibus Ecclesiasticis, in qua tria præcipit, **primu**, ne extra legitimum matrimoniu nati ex incestu, vel sacrilegio, quorum scilicet parentes consanguinitate, vel affinitate intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerunt, vel quorum alteruter parens Deo castitatem vouerit, etiam Apostolica, vel Imperatoria, vel Regia auctoritate facti legitimi ad aliquam quoruncunque ordinu Mendicantium, vel non Mendicantium Fratrum, Monachorum, Eremitarum, Canoniarum, vel Clericorum Regularium, Congregationu, aut Hospitalium, Religionem, neque ad habitum, neq; professionem Regularem recipi quoquo modo possint. Quod si eorum quispiam post huius Constitutionis promulgationem habitum receperit, vel postea professionem emisserit: Decernimus tam

habitum susceptionem, quam professionem irritam esse, & nullius momenti, roboris, & obligationis: & eos habitum exui, & ab ipsa Religione eijci debere: & Superiores predictoru ordinum, qui ad habitum receperint, vel ad professionem admiserint, in excommunicationem incurrant, a qua præterquam in mortis articulo absolui non possunt, nisi à Romano Pontifice. Permittimus tamen, vt recipiantur ad habitum Conuersorum, seu famularum ad seruicia ministeria, ea cõditione, vt ad habitum Religiosorum, professionem, & Ecclesiasticos ordines maiores, siue minores, ad Clericoru consuram, & denique ad cuncta Ecclesiastica officia, sit illis semper aditus præclusus. **Secundò** præcipit, ne alij nati extra legitimum coniugium, spurij, vel naturales, etiã legitimi facti, ad Religionem admittantur, nisi prius illorum vitæ, & mores diligenter cognoscantur, & nisi cateræ circumstantiæ, ad Religiosorum institutionem necessariæ considerentur, ita vt in eis appareat Religionis zelus, studiu, pietas, integritas, doctrina, bona indoles, & specimen virtutis, quæ vitium natalium supplicat, eorû receptio vniuersæ Religioni cõmodo, & vilitati futura esse videatur. Et sic recepti ad gradus, honores, & dignitates obtinendas, perpetuò inepti, & inhabiles existant, nisi speciali Apostolica auctoritate fuerit eõ eis dispensatū. **Quod** si quis aliter recipiatur, nulla sit professio, & habitus priuetur, & Religione eijciatur, & qui receperint similes, vt supra dicti, excommunicatione cõtrahant. **Tertiò** præcipit, ne alieno ære pressi, vel ratiocinijs obligati, vel criminu, & scelerum, cuiusmodi sunt homicidia, furtu, latrocinia, vel alia similia, vel grauiora, vel suspecti ad vllã Religionem recipiantur, si fuerint iuuenes, aut viri adulti, maiores sexdecim annis, nisi prius de eorum parentibus, patria, & antea vitæ, & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione cõpertum sit, eos neq; predictorum criminu reos, vel suspectos existere, nec properea damnatos esse, nec damnandos fore, neq; ingenti ære alieno, vltra suarū facultatum vires grauatos, vel reddendus rationibus ita obligatos, vt ex huiusmodi causa lis vel molestia ipsi ita illata, vel inferenda credatur: & nisi conslet, ipsos non humana aliqua ratione, sed tantu deuotionis, & pietatis studio vitã Religiosam sponte, & ex animo elegerint: itaq; nisi de his omnibus in Generali, vel Provinciali Capitulo plena, & indubitata fide facta tam Superioris Generalis, seu Provincialis, quam Definitorum approbati, ad habitum Regularem nequaquam admittantur. **Alioqui** ad Religionem perpetuum inhabiles declaramus. **Quod** si aliqui contra hanc Constitutionem fecerint, in eis tam susceptionem habitus, quã professionem irritam esse decernimus: & eos habitum exui, & à Monasterio eijci debere. **Quod** si non fiat, liceat quibuscunque Indicibus, & curijs etiam secularibus, ad quos contra eos procedendi ius spectat, vt prius iuris, & facti remedijs opportunis ex officio ciuili, & criminaliter procedere: & Superiores, qui eos contra hanc Constitutionem receperint, voce actiua, & passiva, necnon officijs gradibus, honoribus, & dignitatibus quibuscunque obuentis, eo ipso in perpetuum priuamus, & ad ea, vel alia quacunque in posteru obtinenda perpetuò inhabiles declaramus. **Hæc** ibi. Postea edidit aliam, quæ incipit, **Ad Romanum** spectat, in qua multa declarauit, quæ fuerant in priori cõstitutione dubia, & obscura. **Primò**, non extendi priorem Constitutionem ad illegitimè natos ex ijs parentibus, inter quos ipse, quo geniti sunt, matrimoniu cõsistere poterat, si secuto postea matrimonio legitimi facti sunt. **Secundò**, eos, qui extra legitimum matrimonium nati ante editam priorem Constitutionem, & quauis auctoritate facti legitimi, ad gradus, honores, & dignitates promoti erant, eis spoliari debere, nisi specialiter, cū ipsis in defectu natalium à Romano Pontifice, vel ab alio eius speciali mandato dispensatū esse consuerit. **Tertiò**

eos, qui sine tali dispensatione tempore editæ prioris constitutionis, officia, & dignitates ad vitam habebant, eo ipso ab illis amoveri debere. Qui vero ad tempus obtinebant, ea retinere posse, dummodo ordinarius tempus non protrahatur, nec ipsi ad maiores, vel inferiores gradus ascendere possint. *Quæritur* appellacione dignitatum, honorum, & graduum intelligi quorumcumque Superiorum officia, non autem officia oneris, veluti Lectoris, Confessarii, studiorum, & sacre Theologie Magistri, Regentis, Predicatoris, & cetera huiusmodi, itaque ab ijs officijs, & similibus, ino etiam à voce altius, & à sacris ordinibus suscipiendis, ipsorumque ministerijs, ipsos illegitimos, dummodo ex sacrilegio, vel incestu geniti non sint, nequaquam arcemus. Sic ibi. At Gregorius XIII. has Constitutiones abrogavit ex parte, alia edita, cuius initium est: *Circumspecta* Romani, ubi ait, Dispensationes quasvisque, aut legitimaciones in defectu Natalium auctoritate Apostolica ad terminos iuris reducimus, & omnes dispensationes, & habilitaciones vigore privilegiorum, aut indulgentiarum Apostolicorum cuius ordinis, Religionis, Monasterio, aut Congregationi, eorumque Superioribus in genere, vel in specie concessorum, que tempore Constitutionum Sixti V. vsu receptæ erant, & non sub alijs renovationibus comprehensæ, per quoscunque eorum Superiores factis in pristinum statum restituimus, ita ut sicut antea, valeant. Ita tamen ut quâ locumque de illegitimo ad habitum, & professionem Ordinum quorumcumque agatur, ij ad quos recipiendi ius spectat, diligenter eorum vitæ, & mores inquirant, & sic demum recipiant, ut bonam indolem præferant, & eis tot merita suffragentur, ut natalium defectum suppleant, & eorum receptio Religionis profutura esse videatur, & ij, ad quos pertinet ius recipiendi materia deliberatione ita iudicaverint, & dummodo illegitimus non admittatur in eam Religionem, in qua pater eius sine ante, siue post natiuitatem ipsius professus fuerit, & adhuc sit superster. Hæc ille. **SI ROGES**, an prædictæ constitutiones locum etiam habeant in recipiendis ad ordines Militares hominibus. Respondet quidam in illis locum non habere, siue Clericis, siue Militibus ad ordinem admittendis, quoniam etsi in vniuersum de Religiosis ad quemlibet Ordinem, & Religionem recipiendis loquitur, at militares ordines, ut dicam inferius in odijs, & poenis sub Religiosis ordinibus, non continentur.

Nono Quæritur, An qui in excommunicationem incidit, eo quod violentas manus sacrilegè clerico intulit, iure possit in Religiosorum ordinem admitti, Rainerius, ut ait Siluest. *absolutio* 5. dub. 9. sensit admitti non debere, sed si recipiatur, ratus est eius in religionem ingressus, & rata habitus susceptio: sed quidquid sit hoc, quod dixit Rainerius certi iuris est, ut ait ibi Siluester Abbatem sequutus, & ingressum eius, & habitus suspensionem, & professionem Religionis locum habere, sicut firmum est matrimonium ab excommunicato contractum *cap. significasti*, de eo, qui duxit in uxorem. **SI QUÆRAS**, an hic in Religionem receptus, à Superiore, siue Abbate absolui possit Ioan. Andreas, in *cap. cum illorum*, de sentent. excomm. & Geminianus, in *cap. religioso*, de sentent. excō. in sexto, negant per Superiorem, ab eo vinculo excommunicationis absolui posse. Sed verius est, quod tradiderunt Innocentius, & Hostiensis, absolui eum posse. Sic Silu. loco citato, & Tabiæsis, *absolutio* 3. num. 14. Armilla *absolutio*. num. 61. **SI ROGES**, an si hic, dum Nouitius est, per Superiorem, ab eo vinculo excommunicationis absoluitur, in

eandem excommunicationem relabatur, si antequam religionem profiteatur, ab instituto recedat, & sese ad seculum referat. *Respondeo* relabi, quare necesse est, ut à Romano Pontifice, vel ab alio ad id auctoritatem habente, absolute petat, & impetret: sic Angelus excommunicatio 5. *casu* 1. num. 48. Silu. Tabiæ. & Armil. *locis citatis*: quoniam absolutio per Superiorem facta tacitam habet conditionem, si is, qui in probatione Nouitius versatur, Religionem fuerit professus, alioqui in pristinum statum, & sententiam excommunicationis relabatur. **SI QUÆRAS** itidem, an si quis postquam est Nouitius in Religionem admittitur in eam excommunicationem incurrat, eo quod sacrilegè clericum percusserit, & per Superiorem ab ea soluitur, iterum in eam incidat, à Religionem ante professionem recedens. Quidam aiunt, eum quoque in eam relabi, quod colligunt ex *cap. eos de sent. excomm. in sexto*, & Angeli, Siluestri, Tabiæsis, auctoritate confirmat. Sed certè quamuis Angelus generatim loquatur, Siluester, & Tabiæsis solum id dixisse videtur, de eo, qui antequam esset Nouitius, ad probationem receptus in eam excommunicationem incurrat, & ab ea per Superiorem absolutus, ut paulò ante iam dixi. Et caput, eos, citatum videtur locum habere in eo, qui, ob impedimentum absoluitur, at Nouitius ratione privilegiorum absoluitur: quare videnda sunt privilegia, & iuxta ea absoluedum Nouitium esse iudicamus.

Caput III.

De Professione Religionis.

PRIMO Quæritur, quot modis Professio Monastica siue Religionis iure fieri possit? *Respondeo*, duobus modis, expressè, vel tacitè: Expressè quidem, verbo, vel scripto. Vnde iuris habet professionem emittendi, si scripto, aut nudi, vel signis consensum exprimere queat: quibus etiam modis potest contrahere, aut pacificum alio. Neque ius aliquod Canonicum, (quod sciam) verba ad professionem requirit: fieri tamè potest, ut vi instituti, vel Regulæ verba Professio postulet. Porro Professio fieri debet, coram aliquo Superiore: hoc est, in manibus alicuius Præfecti cuius auctoritate Monachus in Religiosorum Congregationem inseri, & admitti possit, nimirum Abbatis, aut alterius, qui eius nomine, & nutu professionem acceptam habeat: alius enim nequit admittere.

Secundo Quæritur, quomodo Professio expressè emitti soleat? *Respondeo*, multis modis. Nam aliquando is, qui profertur, promittit se seruaturum Regulam: aliquando obediturum Regulæ: quod intelligitur in ijs, quæ ut præcepta continentur in Regula: aliquando dicit professionem se facere, & vouere perpetuam Castitatem, Paupertatem, & Obedientiam, teste Dionysio Carth. in *opus. de profes. monast. ar. 3. & 21*, aliquando fit sic: Ego. N. Monachus, siue frater promitto stabilitatem, & conuersionem morum meorum, perpetuam continentiam, carentiam proprijs, & obedientiam secundum regulam S. Augustini. Porro formula secundum regulam S. Benedicti, hæc est, Ego N. Monachus promitto stabilitatem, & conuersionem